

Liisa Heinämäki

■ VARHAISTA TUKEA LAPSELLE
– TYÖVÄLINEENÄ KEHITTÄMISVALIKKO

Varhaista tukea lapselle -työvälineenä kehittämiskalenteri

STAKES • OPPAITA 62

KT, erikoistutkija
Liisa Heinämäki
Stakes Jyväskylän alueyksikkö

Sisältönä varhainen tuki

Erityisestä varhaiseen tukeen

**"Jäävuoren huippu": Selkeästi
tunnistettu ja resursoitu
erityinen tuki ja osaaminen**

**Erityisen ja tavallisen välimaastossa
VARHAINEN TUKI**

**Yhteinen näkemys siitä,
millainen lapsen tukeminen
kuuluu osana perustehtävään
ja päivittäiseen toimintaan:
laadukas peruspedagogiikka,
ennaltaehkäisyn näkökulma**

Tuki pedagogisena toimintana

- Medisiininen näkemys tuen tarpeesta ja tuesta on ollut pitkään vallalla
 - lääketieteellinen luokittelu tuen tarpeen perustana käynyt kuitenkin riittämättömäksi
 - diagnoosi ei voi riittää osoittamaan tarpeellisia tuen muotoja ja järjestämistapoja
 - lääketieteellinen lausunto on merkityksellinen sisällöllisenä, ei hallinnollisena asiakirjana: auttaa kohdentamaan ja ohjaamaan tukea oikein
 - pedagogisiin tuen tarpeisiin vaikuttavat lääketieteellisten tuen tarpeiden lisäksi sosiokulttuuriset, sosiaaliset ja ympäristön liittyvät tekijät

Varhainen tuki

- Pääkysymys: miten toimitaan puuttumisen jälkeen
- Kasvatusjärjestelmissä on toisinaan
 - keskitytty tuen tarpeen havaitsemiseen ja määrittelemiseen
 - pyritty löytämään diagnoosi / lausunnonantajataho resurssien perusteluun,näkemättä päivittäisen arjen tukimahdollisuuksia
- Käsitettynä päivittäisen työn, pedagogisen johtamisen ja yhteisön kehittämisen tasolla
- Sisältää ennaltaehkäisyä, pedagogisen kuntoutuksen vahvistamista ja tuen mahdollisuuksien tunnistamista

Tuen rakentuminen arkeen

Erityinen tuki
Erityispedagoginen osaaminen

Varhainen tuki
Pedagoginen kuntoutus, ennaltaehkäisy

Pedagoginen laadukas perusta
Riittävä osaaminen, lapsen kehityksen tuntemus

**Muut
tuki-
palve-
lut**

Kehittämisvalikko työyhteisön kehittämisen mallinnuksena

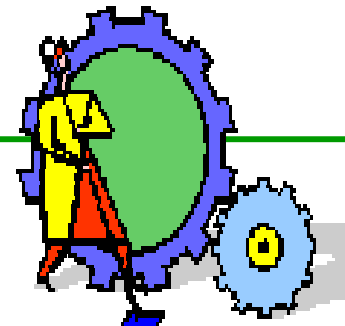
Ydinkysymys

- Miten voidaan vahvistaa
- varhaisen tuen käytäntöjä?
- Millaisia välineitä siihen voi tuottaa?

Lähtöoletuksena:

- Tieto ei muutu toiminnaksi prosessoimatta
- Muutoksen ja kehittämisen tarve pitää tunnistaa itse

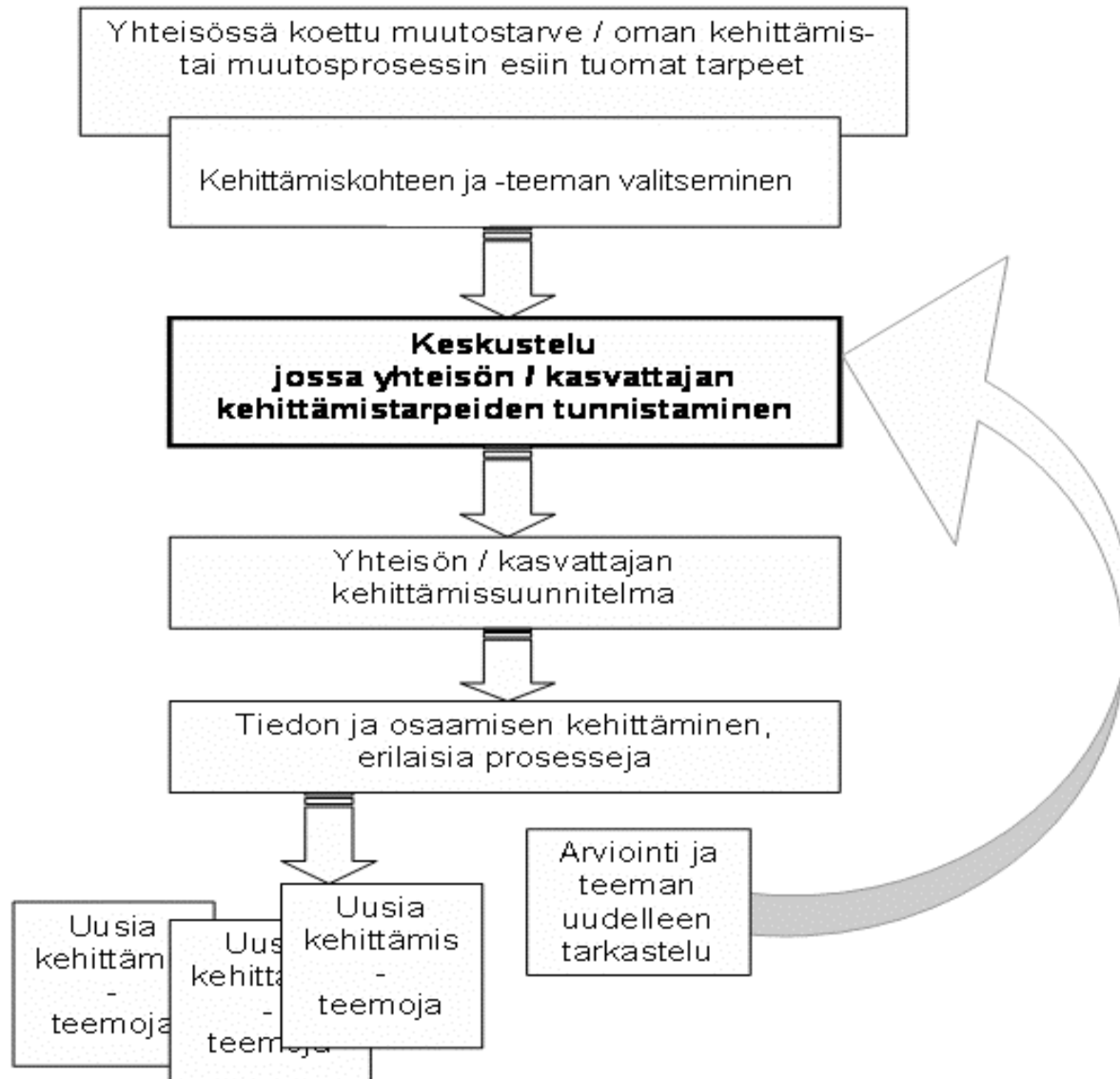

Kehittämisvalikon idea

- Tarjota
 - Helposti käyttöön otettavia,
 - erilaisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin sovellettavia
 - käytännönläheisiä mallinnuksia
- joiden avulla
 - yhteisö voi reflektoida toimintaansa,
 - tunnistaa kehittämistarpeensa,
 - käynnistää dialogin toimintansa perusteista
 - ja varhaisen tuen mahdollisuuksista.

Yhteisön prosessi

Mitä valikko sisältää?

- Valikossa on
 - Lyhyt avaus varhaisen tuen ajatteluun ja kehittämisvalikon keskeisiin käsitteisiin
 - Varhaisen tuen kehittämisteemat
- Jokaisessa teemassa on
 - lyhyt, yhteisesti käsiteltävä johdantoteksti, joka auttaa tunnistamaan varhaisen tuen kehittämistarpeen
 - keskustelurunko, jota yhteisö voi käyttää reflektiivisen keskustelunsa tukena

Miten teemat toimivat?

- Teemat käynnistävät keskustelua yhteisössä
- Pyrkimys reflektioon, ei tarjota suoria toimintaohjeita
- Teemat johdattavat käsittelemään varhaisen tuen perusteita, käytäntöjä ja mahdollisuuksia

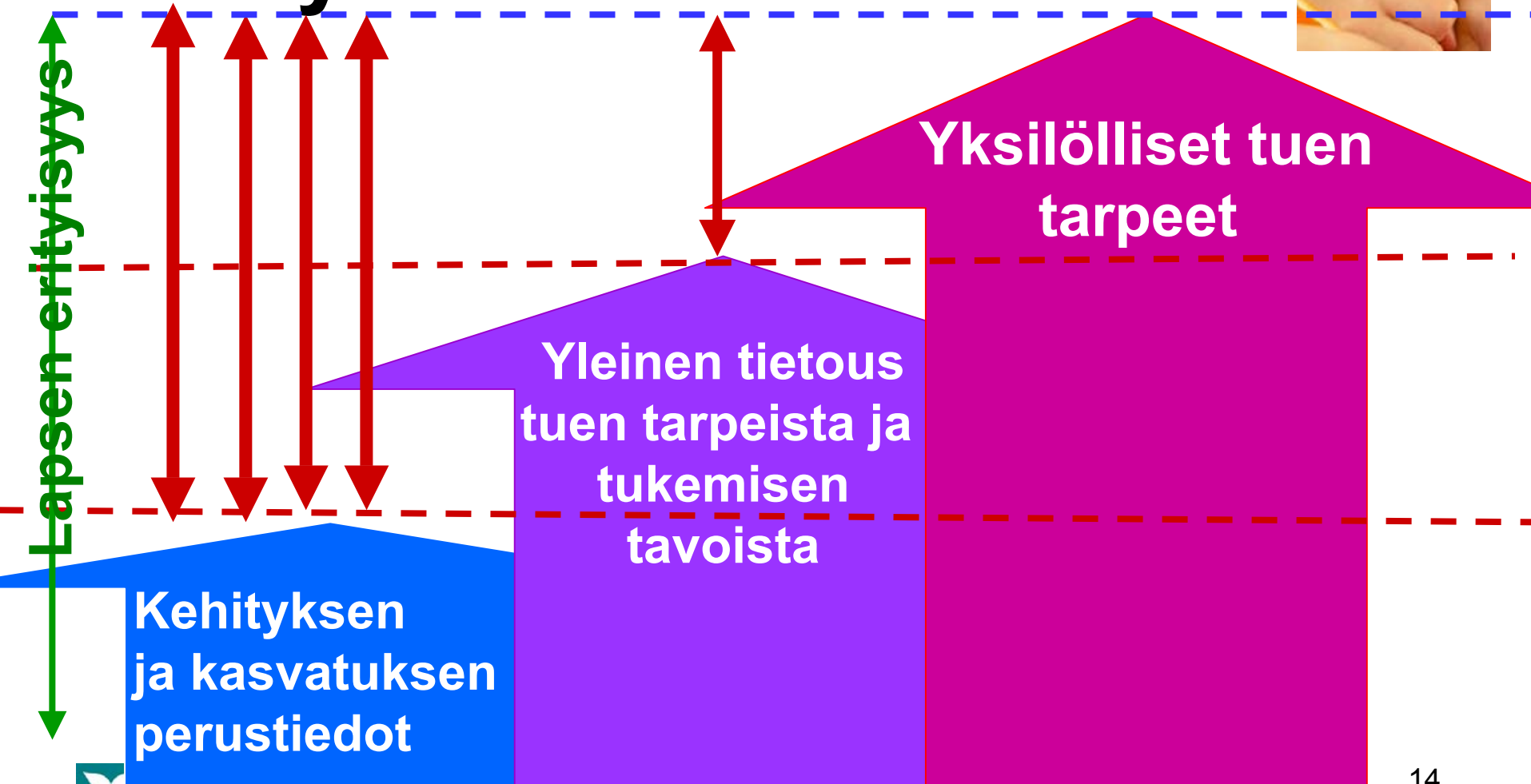
- Soveltamisen työyhteisöön tekevät mallin käyttäjät
- Tukevat työyhteisön omaa kehittämisprosessia
- Muutoksen tarve nousee esille
- Yhteisön kehittämissuunnitelmat

Valikon ydinrakenne

- Dialogi, keskustelu: asiat avataan ja haetaan yhteistä ymmärrystä
 - Asioiden selkeyttäminen, tarkistetaan mitä käsitämme tutuilla asioilla
- Loogisesti etenevät kysymyssarjat
 - Käsitteen avaus
 - "Mitä se tarkoittaa meidän kunnassa / työyhteisössä jne"
- Mahdollisiin esteisiin ja ongelmiin haetaan ratkaisua
 - Muodostetaan kehittämissuunnitelma

Lapsen erityisyys ja yhteisön osaaminen

Julkaisu

- Varhaista tukea lapselle -työvälineenä kehittämismallikko
- Julkaisua voi tilata Stakesista:
Heinämäki, Liisa 2005: Varhaista tukea lapselle - työvälineenä kehittämismallikko. Stakes. Oppaita 62.
- Hinta 22€
- s-postitilaukset: orders@stakes.fi